

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-41-1/05/GM

Warszawa, dn. 11 maja 2007 r.

DECYZJA nr RWA – 16/2007

I. Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) w zw. z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18 poz. 172 ze zm.) w zw. z art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego na wniosek Burmistrza Miasta Józefów:

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;

nie stwierdza się nadużywania przez Otwocki Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Otwocku pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia:

1. w sposób skutkujący naruszeniem art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) w wyniku narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r.;

2. w sposób powodujący naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy poprzez narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego dnia 4 kwietnia 1995 r.;

3. w sposób skutkujący naruszeniem art. 8 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy w wyniku narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych;

II. Na podstawie art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) w zw. z art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zw. z art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego na wniosek Burmistrza Miasta Józefów;

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

umarza się postępowania antymonopolowe w sprawie podejrzenia nadużywania przez Otwocki Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Otwocku pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia w sposób powodujący naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie wpłynął w dniu 5 stycznia 2005 r. wniosek Burmistrza Miasta Józefów (dalej także: Wnioskodawca) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Otwocku (dalej: OZWiK). We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego (uzupełnionym pismami z dnia 25 lutego 2005 r. i z dnia 14 kwietnia 2005 r.) Wnioskodawca zarzucił OZWiK stosowanie praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym wskutek stosowania wobec dostawcy hurtowego, jakim jest Miasto Józefów, takich samych stawek opłat za odprowadzanie ścieków do oczyszczenia jak dla klientów indywidualnych oraz podwójnego pobierania zwrotu kosztów z tytułu modernizacji oczyszczalni ścieków.

Zdaniem Wnioskodawcy opisane działania OZWiK naruszają zakaz bezpośredniego narzucania rażąco wygórowanych cen (art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów; tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), oraz zakaz narzucania uciążliwych warunków umów, przynoszących przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy).

Swój zarzut nadużywania pozycji dominującej w opisany powyżej sposób Wnioskodawca uzasadnił sprzecznością działania OZWiK z art. 20 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858) oraz § 11 i § 13-15 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 26 poz. 257).

Wnioskodawca podniósł, iż w dniu 4 kwietnia 1995 r. Miasto Józefów oraz Miasto Otwock zawarły porozumienie komunalne w przedmiocie odprowadzania ścieków sanitarnych z sieci kanalizacji ściekowej Miasta Józefów do istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej i stacji zlewnej Miasta Otwock. Na mocy tego porozumienia strony ustaliły, iż Miasto Otwock przyjmie do miejskiego systemu kanalizacji ściekowej oraz oczyszcza w oczyszczalni OZWiK ścieki sanitarne od Miasta Józefów w ilości 5600 m³/db, natomiast Miasto Józefów będzie partycypować w kosztach rozbudowy i modernizacji tej oczyszczalni w wysokości 23% ponoszonych na ten cel kosztów.

Umową nr 5026 z dnia 7 września 1998 r. zawartą z zakładem budżetowym Miasta Józefów działającym pod nazwą Zakład Gospodarki Komunalnej i Budownictwa, OZWiK, zobowiązał się do przyjęcia ścieków do systemu kanalizacji Miasta Otwocka, zapewnienia ich przepływu do oczyszczalni ścieków oraz ich oczyszczenia.

Uchwałą nr VII/66/03 z dnia 3 czerwca 2003 r. Rada Miasta Otwocka zatwierdziła taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Dla zbiorowego odprowadzania ścieków odbiorców podzielono na trzy grupy taryfowe: gospodarstwa domowe, przemysł oraz hurt. Ustalono dla nich jedną stawkę w wysokości 2,60 zł/m³.

Zdaniem Wnioskodawcy przy opracowywaniu tej taryfy nie uwzględniono faktu, iż przy hurtowej dostawie ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ponosi znacznie niższe koszty przesyłu, co wynika z grawitacyjnego sposobu odprowadzania ścieków oraz z niższych kosztów związanych z ich oczyszczeniem. Wnioskodawca podniósł, że Miasto Józefów, odmiennie niż odbiorcy indywidualni, poza taryfą pokrywa koszty rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków. Wnioskodawca w piśmie z dnia 25 lutego 2005 r. przedstawił wykaz kosztów poniesionych na rozbudowę i modernizację oczyszczalni. Z informacji w nim zawartych wynika, iż w latach 1993-2004 Miasto Józefów poniosło koszt rozbudowy oczyszczalni ścieków w wysokości 4.165.020,70 zł.

Wnioskodawca przedstawił informację, z których wynikało, że w dniu 4 maja 2004 r. zwracał się do Prezydenta Miasta Otwocka z wnioskiem o wprowadzenie taryfy dla hurtowych dostawców ścieków oraz uwzględnienia w niej kosztów rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków ponoszonych przez miasto Józefów.

Z dniem 1 lipca 2004 r. z mocy prawa weszły w życie taryfy opracowane przez OZWiK, na podstawie których utrzymany został podział na trzy grupy taryfowe, tj. gospodarstwa domowe, przemysł i hurt. Równocześnie ustalono ponownie jednakową stawkę dla wszystkich odbiorców w wysokości 2,73 zł/m³. W przedmiotowej sprawie Rada Miasta Otwocka nie zajęła stanowiska. Tym samym nie zostało uwzględnione ww. stanowisko Burmistrza Miasta Józefowa, w którym Burmistrz wnosił o opracowanie taryfy w innej wysokości dla odbiorców ścieków dostarczanych hurtowo, w tym uwzględnienie w taryfie kosztów rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków ponoszonych przez Miasto Józefów.

Zdaniem Wnioskodawcy, zastosowanie takich samych stawek w odniesieniu do odbiorców hurtowych jak do odbiorców indywidualnych powoduje, że mieszkańcy Miasta Józefów płacą znacznie większe opłaty za odprowadzanie ścieków niż mieszkańcy Otwocka, bowiem taryfa obowiązująca na terenie Miasta Józefów obejmuje zarówno koszty zrzutu ścieków do Otwocka, koszty eksploatacji i utrzymania sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Józefów oraz będące częścią taryfy koszty z tytułu utrzymania i eksploatacji sieci kanalizacyjnej Otwocka. Tym samym mieszkańcy Miasta Józefów płacą podwójnie za koszty eksploatacji i utrzymania sieci kanalizacyjnej. Zdaniem Wnioskodawcy, obciążenie

mieszkańców Miasta Józefów podwójnymi kosztami pozwala OZWiK stosować wobec pozostałych grup odbiorców stawki taryfowe na niskim poziomie. W opinii Wnioskodawcy koszty ponoszone przez mieszkańców Miasta Józefów, stanowią *de facto* ukrytą dopłatę do stawek.

Na podstawie zgromadzonych informacji i dokumentów Prezes UOKiK uznał, że okoliczności badanej sprawy stwarzają podejrzenie naruszenia przez OZWiK określonych w art. 8 ust. 2 pkt 1 i pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazów praktyk ograniczających konkurencję.

W związku z powyższym, postanowieniem z dnia 21 września 2005 r., zostało wszczęte w imieniu Prezesa UOKiK postępowanie antymonopolowe w sprawie podejrzenia nadużywania przez OZWiK pozycji dominującej poprzez:

1. narzucanie Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r. – co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy,
2. narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego dnia 4 kwietnia 1995 r. – co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy,
3. narzucanie Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych – co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy,
4. narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych – co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania OZWiK uznał kierowany pod jego adresem zarzut nadużycia pozycji dominującej za bezpodstawny.

W trakcie postępowania antymonopolowego Prezes UOKiK zebrał od OZWiK i od Wnioskodawcy dokumenty i informacje niezbędne do ustalenia stanu faktycznego oraz do oceny sprawy w aspekcie stawianego zarzutu.

Strony zostały zawiadomione o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w Warszawie.

Strony nie skorzystały z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Niniejsza sprawa dotyczy zarzutu nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez OZWiK, który jest zakładem budżetowym Miasta Otwock. OZWiK został utworzony na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Otwocku nr XXVI/116/92 z dnia 24 marca 1992 r. OZWiK działa na podstawie regulaminu organizacyjnego (statutu), zatwierdzonego przez Radę Miejską w Otwocku w uchwale nr XLIV/215/93 z dnia 27 lipca 1993 r. (pismo OZWiK z dnia 19 kwietnia 2006 r.).

OZWiK jest przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858). Zgodnie z art. 2 pkt 4 tej ustawy, pod pojęciem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące tego rodzaju działalność.

OZWiK prowadzi działalność polegającą na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej Miasta Otwock z zakresu wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. Realizuje tym samym zadanie własne Miasta Otwock określone w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.). Ponadto OZWiK przyjmuje do systemu kanalizacji ściekowej na terenie Otwocka ścieki z sieci kanalizacyjnych znajdujących się na terenie Gminy Karczew, Gminy Celestynów i Gminy Józefów, w oparciu o porozumienia międzygminne zawarte przez Miasto Otwock z tymi gminami.

Zasady, na jakich OZWiK odbiera do oczyszczenia ścieki z terenu Miasta Józefów zostały określone w porozumieniu komunalnym zawartym w dniu 4 kwietnia 1995 r. pomiędzy Miastem Józefów a Miastem Otwock, przy współudziale OZWiK (dalej: porozumienie) (zał. nr 4 do pisma OZWiK z dnia 6 października 2005 r., pismo Prezydenta Miasta Otwock z dnia 19 kwietnia 2006 r.).

Przedmiotem porozumienia było zobowiązanie Miasta Otwock do przyjmowania ścieków komunalnych z terenu Józefowa do sieci kanalizacyjnej OZWiK, ustalenie docelowej ilości tych ścieków, a także ustalenie warunków, na jakich zostaną wykonane i sfinansowane inwestycje umożliwiające dostarczanie do OZWiK ścieków z terenu Józefowa.

Miasto Otwock zobowiązało się, na warunkach określonych w porozumieniu, do przyjmowania ścieków pochodzących z sieci kanalizacyjnej Miasta Józefów (w ilości docelowo 5600 m³/dobę) do miejskiego systemu kanalizacji OZWiK i oczyszczenia w oczyszczalni ścieków (§ 1 ust. 1 porozumienia). Porozumienie precyzowało, że przyjmowanie ścieków z terenu Józefowa będzie się odbywać na jednakowych zasadach dla wszystkich dostawców (§ 1 ust. 2 porozumienia). W § 4 przewidziano, że ścieki z Józefowa kierowane do kanalizacji w Otwocku będą poddane kontroli OZWiK. Strony porozumiały się także co do ceny odbioru przez OZWiK do oczyszczenia ścieków z terenu Józefowa, uzgadniając, że cena 1m³ ścieków sanitarnych i ładunek zanieczyszczeń skierowanych do kanalizacji ustalana będzie przez OZWiK w oparciu o ponoszone koszty zatwierdzone

przez Radę Miejską w Otwocku (§ 5 ust. 1 porozumienia). Ustalono, że opłaty te będą jednakowe dla wszystkich dostawców ścieków (§ 5 ust. 2 porozumienia).

Miasto Otwock i Miasto Józefów sporządziły także Protokół uzgodnień zawierający postanowienia w kwestii do partycypacji Miasta Józefów w budowie infrastruktury niezbędnej do połączenia sieci kanalizacyjnych w obu gminach. Miasto Józefów zobowiązało się ponieść koszty budowy przewodu tłoczego, 80% kosztów budowy kolektora grawitacyjnego (§ 1 ust. 2 Protokołu uzgodnień), a także 50% kosztów realizacji kolektora „Łąkowa” (§ 2 ust. 2 Protokołu uzgodnień). Ustalono także udział finansowy Miasta Józefów w budowie przedłużenia kolektora w wysokości 35% (§ 3 ust. 4 Protokołu uzgodnień).

W dniu 31 sierpnia 1998 r. Miasto Otwock i Miasto Józefów sporządziły dodatkowe Ustalenia do porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r., określające udział Miasta Józefów w finansowaniu rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Otwocku w wysokości 23,3% kosztów ponoszonych na ten cel przez gminy korzystające z tej oczyszczalni, a także zasady rozliczenia między gminami z tytułu współfinansowania w budowie infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Otwocka (§ 1 ust. 1). Miasto Otwock i Miasto Józefów zadeklarowały także zawarcie umowy w sprawie odprowadzania ścieków z terenu Miasta Józefów do sieci OZWiK (§ 4 ust. 1).

Umowa, o której mowa w Ustaleniach do porozumienia komunalnego została zawarta w dniu 7 września 1998 r. pomiędzy Zakładem Gospodarki Komunalnej i Budownictwa Miasta Józefów a OZWiK, określając szczegółowe zasady odbioru ścieków z terenu Miasta Józefów („**Umowa nr 5026 na odbiór ścieków**”, zał. nr 1 do pisma Wnioskodawcy z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

W umowie OZWiK zobowiązał się do przyjmowania do systemu kanalizacyjnego Miasta Otwocka ścieków pochodzących z terenu Miasta Józefów, zapewnienia ich przepływu do oczyszczalni ścieków oraz ich oczyszczenia. Strony ustaliły, że należności za odprowadzane ścieki będą ustalane na podstawie odczytu urządzeń pomiarowych według aktualnie obowiązujących stawek opłat zatwierdzonych przez Radę Miejską w Otwocku za wprowadzanie ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, a pochodzących: **(a)** z gospodarstw domowych, **(b)** od pozostałych dostawców (§ 6 ust. 1 umowy). Udział procentowy ścieków od obu ww. grup w ich globalnej ilości miał być ustalany na podstawie pisemnej deklaracji Miasta Józefów (§ 6 ust. 2 umowy). Strony jednoznacznie ustaliły ponadto, że opłaty za 1m³ ścieków „określają cenę ich odbioru loco komora rozprężna i nie zawierają kosztów eksploatacji urządzeń kanalizacyjnych Miasta Józefów, ponoszonych przez dostawcę” (§ 6 ust. 3 umowy). W umowie określono także zasady odpłatności za przekroczenie norm odnoszących się do zanieczyszczonych ścieków. W § 7 ust. 2 umowy strony przyjęły, że „w razie stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych norm ładunku zanieczyszczeń w ściekach ponad wartości norm podanych w załączniku nr 1, za każdy 1m³ ścieków naliczana będzie dodatkowa opłata, ustalana według stawek i zasad wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1995 (Dz. U. nr 79 z dnia 11.07.1995 poz. 400 z późniejszymi zmianami), która to opłata obowiązywać będzie do dnia pobrania następnej próbki ścieków do analizy”. Zgodnie z § 7 ust. 3 umowy „koszt analizy ścieków wykazujących przekroczenie norm wymienionych w załączniku nr 1, pokrywa Dostawca”.

W dniu 1 lipca 2003 r. strony przyjęły **aneks nr 1 do umowy nr 5026** (zał. nr 2 do pisma Wnioskodawcy z dnia 14 kwietnia 2005 r.), którym m.in. wprowadzono nową treść § 7 ust. 2 umowy: „w przypadku stwierdzenia analizą przekroczeń dopuszczalnych wartości

wskaźników zanieczyszczeń w ściekach wprowadzonych przewodowo, ustanowionych przez odbiorcę, za każdy 1m^3 ścieków, naliczana będzie dodatkowa opłata według cen netto i zasad uchwalonych przez radę Miasta Otwock, która to opłata obowiązywać będzie do dnia pobrania następnej próbki ścieków do analizy. Obowiązujące wartości dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczenia ścieków określone będą kolejnym załącznikiem do umowy, zaś zmiany stawek i zasad naliczania dodatkowej opłaty nie wymagają zmiany umowy”. Aneksiem zmieniono także treść § 7 ust. 3 umowy, stanowiąc, że „koszt analizy ścieków wykazujących przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźników zanieczyszczenia w ściekach wprowadzanych przewodowo pokrywa Dostawca”. Natomiast w § 6 ust. 4 aneksowanej umowy powtórzono postanowienia jej § 6 ust. 3 w wersji przed przyjęciem aneksu, w świetle których uiszczana na rzecz OZWiK cena odbioru ścieków z terenu Józefowa nie obejmuje kosztów eksploatacji urządzeń kanalizacyjnych znajdujących się na terenie Józefowa, które zobowiązana jest ponosić Miasto Józefów.

Stosowane przez OZWiK wysokości opłat za odprowadzane ścieki wynikały z taryf opłat dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zatwierdzanych przez Radę Miejską w Otwocku.

W początkowym okresie obowiązywania między OZWiK i Miastem Józefów umowy na odbiór ścieków, taryfy opłat obowiązujące na terenie Miasta Otwocka uwzględniały zróżnicowane wysokości opłat za odprowadzane ścieki pochodzące od gospodarstw domowych i od pozostałych dostawców (por. dokument „Taryfy opłat za ścieki w latach 2000-2005 w $\text{zł}/\text{m}^3$ ”, uchwała nr XXII/229/2000 Rady Miasta Otwocka z dnia 4 lipca 2000 r., uchwała nr XXXVII/429/01 Rady Miasta Otwocka z dnia 16 października 2001 r., włączone do akt sprawy postanowieniem Prezesa Urzędu z dnia 24 listopada 2006 r.).

Od dnia 1 lutego 2002 r., na mocy uchwały nr XLII/468/02 Rady Miejskiej w Otwocku z dnia 10 stycznia 2002 r. wprowadzona została jednolita opłata za ścieki odprowadzane do sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie Miasta Otwock w wysokości netto $2,60 \text{ zł}/\text{m}^3$. W taryfie nie wyodrębniono kategorii dostawców. Ww. wysokość opłaty za odprowadzanie ścieków została zmieniana uchwałą z dnia 3 czerwca 2003 r. nr VII/66/03 Rady Miejskiej w Otwocku. Ww. uchwałą zatwierdzono taryfę opłat dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, w której dostawców ścieków podzielono na trzy grupy taryfowe: gospodarstwa domowe, przemysł i hurt, ustalając dla wszystkich grup jedną stawkę w wysokości $2,60 \text{ zł}/\text{m}^3$. Z dniem 1 lipca 2004 r. ww. opłaty zostały zastąpione opracowaną przez OZWiK taryfą, które podobnie jak poprzednia, wprowadzała podział odbiorców na trzy grupy taryfowe: gospodarstwa domowe, przemysł i hurt, ustalając zarazem wspólną dla wszystkich tych grup stawkę w wysokości netto $2,73 \text{ zł}/\text{m}^3$. Taryfa opracowana przez OZWiK obowiązywała na terenie Otwocka mimo jej niezatwierdzenia przez Radę Miasta. Jak bowiem stanowił obowiązujący wówczas art. 24 ust. 8 ww. ustawy, jeżeli rada gminy nie podejmie uchwały w terminie 45 dni, wchodzą one w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf określonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (por. pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r. i załączniki do pisma Wnioskodawcy z dnia 25 lutego 2005 r.)¹.

¹ Obecnie w przypadku, gdy rada gminy nie podejmie w terminie uchwały o zatwierdzeniu taryfy, taryfy zweryfikowane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wchodzą w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf (art. 24 ust. 8 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków).

W taryfach opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków wprowadzonych na terenie Miasta Otwock z dniem 1 lipca 2006 r. ponownie zróżnicowano wysokości opłat za odprowadzane ścieki pochodzące od gospodarstw domowych i od dostawców przemysłowych. Różnicę w wysokości 0,23 zł/m³ między opłatami pobieranymi od tych grup taryfowych OZWiK uzasadnił różnicą w wysokości opłat uiszczanych w związku z niezachowanymi wymogami ochrony środowiska wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2002 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. Nr 129, poz. 1108)², gdzie umieszczone są dopuszczalne wskaźniki zanieczyszczenia w ściekach przemysłowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych (por. pismo OZWiK z dnia 28 kwietnia 2006 r., s. 3, włączone do akt sprawy postanowieniem Prezesa Urzędu z dnia 24 listopada 2006 r.).

Przedmiotem wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego Wnioskodawca uczynił stosowanie przez OZWiK ceny za ścieki odprowadzane hurtowo z terenu Miasta Józefów według stawek opłat tożsamyh ze stawkami dla klientów indywidualnych oraz obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r. Zdaniem Wnioskodawcy, OZWiK niesłusznie stosuje jednolitą stawkę opłat za odprowadzane ścieków dla wszystkich grup taryfowych, podczas gdy w przypadku dostawców hurtowych, takich jak Miasto Józefów, OZWiK ponosi w rzeczywistości niższe koszty niż w przypadku klientów indywidualnych.

Jeszcze przed wystąpieniem przez Wnioskodawcę do Prezesa UOKiK, Miasto Józefów zakwestionowało obciążanie go w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi w ww. porozumieniu komunalnym oraz ustalenie jednolitej opłaty za dostarczane ścieki dla wszystkich grup taryfowych w oficjalnym wystąpieniu z dnia 4 maja 2004 r. do Prezydenta Miasta Otwocka. W ww. wystąpieniu Burmistrz Miasta Józefów zwrócił się o wprowadzenie odrębnej taryfy dla hurtowych dostawców ścieków oraz uwzględnienie w taryfach ww. kosztów poniesionych przez Miasto Józefów kosztów modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków na terenie Otwocka. W uzasadnieniu Burmistrz Miasta Józefów podniósł, że przy dostawie hurtowej ścieków pochodzących z terenu Miasta Józefów OZWiK ponosi wyłącznie koszty ich oczyszczenia. Miasto Józefów ponosi natomiast koszty odbioru ścieków z terenu poszczególnych nieruchomości i koszty transportu ścieków przez jej teren do sieci kanalizacyjnej Miasta Otwock, w tym m.in. koszty obsługi technicznej, remontów, napraw, energii elektrycznej, monitoringu, ochrony centralnej przepompowni, a także koszty pracy inkasenta oraz koszty ogólnozakładowe (zał. nr 4 do pisma Wnioskodawcy z dnia 25 lutego 2005 r.).

W uzasadnieniu zarzutów postawionych OZWiK we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego Wnioskodawca podniósł, że ustalenie przez OZWiK jednej stawki opłat dla wszystkich grup odbiorców oznacza, że OZWiK ponosi jednakowe koszty odbioru i oczyszczenia ścieków pochodzących zarówno od gospodarstw domowych, od przedsiębiorców jak i od dostawców hurtowych. Tymczasem według Wnioskodawcy

² Obecnie rozporządzenie to już nie obowiązuje. Zastąpiło je rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886).

z hurtowego charakteru usługi odbioru ścieków do oczyszczenia od takiego dostawcy jak Miasto Józefów wynika, że to tego rodzaju dostawca hurtowy ponosi część kosztów, które w relacjach z klientami detalicznymi ponosi OZWiK.

Wniosek o niższych kosztach odbioru ścieków od hurtowych dostawców, takich jakim jest Miasto Józefów, Wnioskodawca poparł następującymi argumentami:

- OZWiK nie ponosi kosztów eksploatacji sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Józefów. Siecią tą administruje Zakład Gospodarki Komunalnej w Józefowie, który w związku z tym ponosi koszty obsługi technicznej, remontów i napraw, energii elektrycznej, monitoringu, ochrony centralnej przepompowni, a także koszty zatrudnienia inkasenta i koszty ogólnozakładowe (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r.);
- w związku z powyższym mieszkańcy Józefowa ponoszą – jak twierdzi Wnioskodawca – podwójnie koszty utrzymania sieci kanalizacyjnej, za pomocą której odprowadzane są ich ścieki (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r.);
- ścieki z terenu Józefowa płyną grawitacyjnie, co zmniejsza koszt przesyłu i w związku z czym OZWiK ponosi wyłącznie koszty oczyszczania tych ścieków (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r.);
- na podstawie porozumienia z 1995 r. Miasto Józefów w latach 1995-2004 przekazało tytułem udziału w kosztach modernizacji oczyszczalni OZWiK kwotę w łącznej wysokości 4.259.084 zł na rzecz Miasta Otwock. Natomiast w obecnie obowiązujących taryfach OZWiK liczy amortyzację w kwocie 1.752.754 zł. rocznie (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r. wraz z załącznikiem pn. „Tabela nr 3”, pismo Wnioskodawcy z dnia 25 lutego 2005 r. wraz z załącznikami do niego);
- poczynione w porozumieniu z 1995 r. założenia, na podstawie których ustalono stopień partycypacji Miasta Józefów w budowie infrastruktury OZWiK okazały się zawyżone. Zamiast planowanych wówczas 5600 m³/dobę ścieków z terenu Józefowa, OZWiK przyjmuje jedynie ok. 500 m³/dobę (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r.). Obecnie ścieki z terenu Józefowa stanowią jedynie 6,7% łącznej objętości ścieków oczyszczanych przez OZWiK (por. pismo Wnioskodawcy z dnia 25 lutego 2005 r. wraz z załącznikami do niego). Oznacza to, że OZWiK ponosi niższe koszty odbioru ścieków z terenu Józefowa, niż te, na których podstawie Miasto Józefów zgodziło się na określone warunki finansowe porozumienia;
- Wnioskodawca zakwestionował współczynnik alokacji kosztów odprowadzania ścieków w okresie od 1 lipca 2004 r. do 1 lipca 2005 r.. Według Wnioskodawcy OZWiK błędnie zaplanował, że dostawcy hurtowi dostarczą do sieci kanalizacyjnej na terenie Otwocka 200.000 m³ ścieków. Jest to wielkość z samego tylko Józefowa, nie uwzględniająca dostaw ścieków od pozostałych dostawców hurtowych, Gminy Celestynów (pismo Wnioskodawcy z dnia 25 lutego 2005 r., załącznik nr 7 do pisma Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2004 r.).

Zdaniem Wnioskodawcy, w świetle powyższych okoliczności nieuzasadnione jest zastosowanie przez OZWiK w odniesieniu do Miasta Józefów, będącego dostawcą hurtowym, identycznych stawek jak w odniesieniu do odbiorców indywidualnych. Powoduje to, że mieszkańcy Józefowa płacą większe opłaty za odprowadzanie ścieków, albowiem taryfa obowiązująca na terenie tej gminy obejmuje koszty zrzutu ścieków do Otwocka oraz koszty eksploatacji i utrzymania sieci kanalizacyjnej ponoszone przez Miasto Józefów.

OZWiK uznał kierowany pod jego adresem zarzut nadużycia pozycji dominującej za bezpodstawny. W uzasadnieniu przedstawił następujące argumenty.

- W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania OZWiK podkreślił, iż wszelkie inwestycje związane z funkcjonowaniem OZWiK, w tym także rozbudowę i modernizację oczyszczalni, prowadzi bezpośrednio Miasto Otwock. Sprawy te pozostają poza właściwością OZWiK. To Miasto Otwock jest bezpośrednim właścicielem sieci kanalizacyjnej, którą OZWiK eksploatuje na podstawie uchwał Rady Miasta Otwocka (pismo OZWiK z dnia 6 października 2005 r. oraz zał. nr 3 do tego pisma).
- OZWiK stwierdził ponadto, że w obowiązujących taryfach nie uwzględnia kosztów modernizacji oczyszczalni ścieków, co znajduje potwierdzenie w kalkulacjach taryf. Są to bowiem inwestycje Miasta Otwock, a nie OZWiK. Ponieważ OZWiK obsługuje cztery gminy, koszty rozbudowy oczyszczalni ścieków pokrywają wszystkie gminy korzystające z usług OZWiK. Partycypacja w rozbudowie oczyszczalni odbywa się na podstawie odrębnie zawartych porozumień gminnych, których OZWiK nie jest stroną. Porozumienia zawierały procentowy udział poszczególnych gmin w kosztach inwestycji, które musiały być zrealizowane do 31 grudnia 2004 r. (pismo z dnia 6 października 2005 r.). Dodatkowo OZWiK podniósł, że nie jest władny do prowadzenia z Miastem Józefów rozliczeń, w stosunku do których następują rozliczenia na płaszczyźnie jednostek samorządu terytorialnego. Ponieważ inwestorem modernizacji otwockiej oczyszczalni ścieków był Urząd Miasta Otwocka, OZWiK nie prowadzi ewidencji nakładów z tą modernizacją związanych. Dlatego za niezrozumiały OZWiK uznał zarzut, że w taryfie opłat za zrzut ścieków umieszcza koszty modernizacji oczyszczalni (pismo OZWiK z dnia 17 lipca 2006 r., s. 1).
- Na wysokość taryf za odprowadzenie ścieków mają natomiast wpływ bieżące inwestycje w infrastrukturę kanalizacyjną w Otwocku, będące konsekwencją normalnego funkcjonowania OZWiK, takie jak adaptacja szkieletu budynku na terenie oczyszczalni na wiatę do przetrzymywania pojazdów specjalistycznych, zakup aparatów do automatycznego poboru prób laboratoryjnych, zakup komputerów, wymiana pomp na przepompowni głównej ścieków, przepompowni osadu czynnego, zakup oprogramowania do monitorowania procesu oczyszczania. Koszty te obciążają proporcjonalnie wszystkich odbiorców usług OZWiK.
- OZWiK wyjaśnił ponadto, że z inicjatywą zrzutu ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej Miasta Otwock wystąpiło Miasto Józefów, a następnie Gmina Celestynów (por. również pismo Prezydenta Miasta Otwock z dnia 19 kwietnia 2006 r.). Uzasadnieniem takiego rozwiązania był brak argumentów za budową odrębnej oczyszczalni ścieków. W wyniku zawartego z Miastem Otwock porozumienia międzygminnego, Miasto Józefów – w zamian za możliwość odprowadzania ścieków do oczyszczalni w Otwocku – zobowiązało się do partycypowania w jej rozbudowie. Wysokość jego udziału w kosztach budowy oczyszczalni została ustalona proporcjonalnie do planowanej docelowej ilości ścieków odprowadzanych przez Miasto Józefów.
- OZWiK podniósł, że zasady przyjmowania ścieków z terenu Józefowa, w tym również zasady odpłatności, określone zostały w porozumieniu międzygminnym, którego OZWiK nie jest stroną. To na mocy tego porozumienia opłaty związane z przyjęciem ścieków z terenu Józefowa muszą być jednakowe z opłatami stosowanymi wobec mieszkańców Otwocka. W ww. porozumieniu Miasto zaakceptowało, że zgodnie z jego § 5 ust. 2 opłaty za ścieki będą jednakowe dla wszystkich dostawców ścieków. W związku z jednoznaczną treścią ww.

porozumienia, OZWiK nie widział potrzeby odrębnego rejestrowania kosztów związanych z przesyłem ścieków z wyodrębnieniem kosztów dotyczących wyłącznie ścieków z terenu Józefowa (pisma OZWiK z dnia 6 października 2005 r. i z dnia 20 kwietnia 2006 r., s. 1).

- OZWiK nie zgodził się z argumentacją Wnioskodawcy, że w przypadku ścieków z terenu Miasta Józefów OZWiK ponosi mniejsze koszty przesyłu, a w praktyce – wyłącznie koszty oczyszczania ścieków. Zdaniem OZWiK koszty związane z odbiorem ścieków z terenu Józefowa są elementem składowym całości kosztów ponoszonych przez OZWiK w związku z eksploatacją istniejącej infrastruktury technicznej z zakresu kanalizacji (pismo z dnia 20 kwietnia 2006 r.).
- OZWiK podniósł, że w związku z przyjmowaniem ścieków z terenu Józefowa naraził sieć kanalizacyjną na zwiększoną awaryjność. Niemal do końca 2004 r. ścieki te były bowiem doprowadzane do oczyszczalni starym przewodem w ul. Zacisznej i Kraszewskiego, mimo iż powodowało to niedogodności eksploatacyjne. W związku z tym rzeczywiste koszty przyjmowania ścieków z terenu Józefowa obejmowały także dodatkowe koszty związane z eksploatacją tych przewodów, m.in. stały (wykonywany 2-3 razy w tygodniu) przegląd i czyszczenie komory przełączeniowej, koszty ekip eksploatacyjnych itp. (pismo OZWiK z dnia 20 kwietnia 2006 r.). W uzasadnieniu tych deklaracji OZWiK nie był jednak w stanie wskazać, jakie dodatkowe koszty poniósł w latach 2000-2004 w związku z odbiorem ścieków z terenu Józefowa. Z uwagi na postanowienia porozumienia międzygminnego OZWiK nie rejestrował odrębnie kosztów związanych z przesyłem ścieków z terenu Józefowa (pismo z dnia 17 lipca 2006 r.).

W toku postępowania na rzecz OZWiK wypowiadał się także Prezydent Miasta Otwocka. Stwierdził m.in., że na wniosek Miasta Józefów rozważano negocjacje co do zmiany porozumienia komunalnego z 1995 r., w tym określonych w nim zasad odpłatności za ścieki odprowadzane z terenu Józefowa do sieci OZWiK. Uzależniono to jednak od rozliczenia przez Miasto Józefów zaległości w spłacie kosztów rozbudowy oczyszczalni ścieków, wynikających z tego porozumienia (pismo Prezydenta Miasta Otwock z dnia 19 kwietnia 2006 r., s. 2 oraz zał. nr 7-8 do tego pisma). Także OZWiK stwierdził, że niewywiązywanie się Miasta Józefów z postanowień porozumienia właśnie w części dotyczącej warunków regulowania należności, było przyczyną, dla której Rada Miasta Otwock nie wyraziła zgody na zmianę zapisanych w porozumieniu warunków ustalania ceny odbioru ścieków. Stanowisko takie znajduje oparcie również w treści protokołu nr 43/04 z posiedzenia Komisji Gospodarki Miejskiej z dnia 22 czerwca 2004 r., na którym był rozpatrywany wniosek Burmistrza Miasta Józefowa dotyczący ulg w taryfach za wodę i ścieki. Komisja wskazuje, iż renegocjacja umowy i zmiana warunków porozumienia z 1995 r. będzie możliwa z chwilą uregulowania przez Miasto Józefów zaległości, jakie powstały w związku z nieterminowymi wpłatami rat związanych z partycypacją Miasta Józefów w kosztach modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Otwocku. Z pisma OZWiK wynika, iż kwota zaległości Miasta Józefów na dzień 28 września 2005 r. sięgała 1 477 331,83 zł. (pismo OZWiK z dnia 6 października 2005 r.).

Wnioskodawca potwierdził, że Miasto Józefów nie zawsze w terminie dokonywało wpłat tytułem partycypacji w kosztach budowy otwockiej infrastruktury kanalizacyjnej. Stwierdził jednocześnie, że na dzień 18 kwietnia 2006 r. nie ma już zaległości z tytułu rozliczeń z Miastem Otwock (pismo Wnioskodawcy z dnia 18 kwietnia 2006 r.).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.). Wnioskodawca postawił OZWiK zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania z terenu Miasta Józefowa ścieków do oczyszczenia poprzez bezpośrednie narzucanie Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków (art. 8 ust. 2 pkt. 1 ww. ustawy) oraz narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących OZWiK nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust. 2 pkt. 6 ww. ustawy).

W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331). Zgodnie z art. 131 ust. 1 tej ustawy, do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

W związku z powyższym, decyzja w niniejszej sprawie została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Interes publiczny

Zgodnie z art. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem przyjętej w niej regulacji jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona konsumentów. Tak więc działania podejmowane na jej podstawie muszą być podejmowane w interesie publicznoprawnym. Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest jednak uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, że w danej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2001 r., sygn. akt XVII 82/00).

Tak ukształtowany zakres ustawy przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa UOKiK działań w celu ochrony interesów indywidualnych. Wykładnię taką potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK). W wyroku z dnia 28 maja 2001 r. SOKiK stwierdził, iż „postępowanie antymonopolowe nie może dotyczyć spraw jednostkowych” (sygn. akt XVII Ama 82/00). W podobnym świetle wypowiedział się Sąd Antymonopolowy w przytoczonym już wyżej wyroku z dnia 7 lipca 2001 r. Sąd stwierdził w nim mianowicie, iż „interes publicznoprawny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem stałym i jednolitym. W każdej sprawie winien być on ustalony i konkretyzowany.(...) Publicznoprawny znaczy dotyczący ogółu, dostrzeżony przez nieokreśloną z góry liczbę osób, a nie jednostki, czy też określoną grupę.”

Stanowisko to potwierdził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2001 r., stwierdzając, iż ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, a zatem jej celem jest służyć interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych (...)(sygn. akt I CKN 1217/98).

Przedmiotem niniejszej sprawy jest spór dotyczący odpłatności za ścieki odprowadzane z terenu Józefowa do sieci kanalizacyjnej Miasta Otwock. W związku z tym, iż zadania z zakresu zbiorowego odprowadzania ścieków są świadczone w interesie publicznym mieszkańców gminy, krąg podmiotów, których dotyczą skarżone przez Wnioskodawcę działania OZWiK obejmuje mieszkańców Miasta Józefów. Nie budzi zatem wątpliwości, iż Wnioskodawca żądając wszczęcia postępowania w sprawie z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, występował w interesie wspólnoty gminnej.

Oznacza to, że na etapie wszczynania postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie Prezes Urzędu miał podstawy, by przyjąć, iż niniejsza sprawa dotyczy naruszenia interesu publicznego.

Strony postępowania

Postępowanie antymonopolowe toczy się z udziałem osób mających przymiot strony. Zgodnie z art. 86 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stroną postępowania jest każdy, kto wnosi o wydanie decyzji w sprawie praktyk ograniczających konkurencję lub wobec kogo zostało wszczęte postępowanie o stosowanie praktyk ograniczających konkurencję lub naruszenie innych przepisów ustawy.

Przy pomocy norm prawa antymonopolowego realizowana jest ochrona uczestników rynku przed antykonkurencyjnymi praktykami ze strony innych przedsiębiorców. Przepisy określające zakaz stosowania praktyk ograniczających konkurencję, zawarte w art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się zatem jedynie do przedsiębiorców i ich związków.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 86 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1808), pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807), a także:

- a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej,
- b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu,
- c) osobę fizyczną, posiadającą akcje lub udziały zapewniające jej co najmniej 25% głosów w organach co najmniej jednego przedsiębiorcy lub posiadającą kontrolę, w rozumieniu pkt 13, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). Właściwa dla przedsiębiorcy działalność gospodarcza to zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

OZWiK jest jednostką organizacyjną – zakładem budżetowym Miasta Otwocka. Zgodnie ze statutem, stanowiącym załącznik do Uchwały nr XLIV/215/93 Rady Miejskiej w Otwocku z dnia 27 lipca 1993 r., OZWiK prowadzi działalność z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta Otwock, a także świadczy usługi wodociągowo-kanalizacyjne (przejmując ścieki do oczyszczenia) na rzecz Miasta Józefów.

Powyższa działalność związana z zaspokojeniem zbiorowych potrzeb wspólnoty w sprawach zbiorowego odprowadzania ścieków należy zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy. Ponieważ zadania własne gminy są traktowane jako zadania o charakterze użyteczności publicznej, należy przyjąć, iż działalność OZWiK polega na świadczeniu usług o charakterze użyteczności publicznej.

Pojęcie przedsiębiorcy w prawie antymonopolowym obejmuje jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej świadczące usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej. W tym świetle, a także zgodnie z ustalonym orzecznictwem antymonopolowym, zakład budżetowy OZWiK, który – jako jednostka organizacyjna gminy niemająca osobowości prawnej – świadczy usługi o charakterze użyteczności publicznej niebędącą działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o działalności gospodarczej, mieści się niewątpliwie w powyższej definicji przedsiębiorcy (por. m.in. wyroki SOKiK z dnia 15 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Ama 28/02; z dnia 1 grudnia 2004 r., sygn. akt XVII Ama 70/03; z dnia 25 maja 2006 r., sygn. akt XVII Ama 25/05).

W tym stanie rzeczy nie ulega wątpliwości, iż OZWiK posiada przymiot przedsiębiorcy w rozumieniu cytowanego wyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przy wykonywaniu opisanej wyżej działalności OZWiK podlega niewątpliwie rygorom prawa antymonopolowego i jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję.

Nie ulega również wątpliwości, że Wnioskodawca był legitymowany do żądania wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy może wystąpić organ samorządu terytorialnego.

Burmistrz Miasta Józefów, na wniosek którego toczy się postępowanie w tej sprawie, jest organem samorządu terytorialnego. Jest on tym samym bez wątpienia uprawniony do występowania z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Rynek właściwy

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Nadużywanie pozycji dominującej, którego dotyczy powołany wyżej przepis, ujawnia się zawsze na rynku właściwym. Stąd w sprawach o stosowanie ww. praktyk dla stwierdzenia, czy przedsiębiorca posiada pozycję dominującą, niezbędne jest ustalenie rynku właściwego w sprawie (wyroki Sądu Antymonopolowego z dnia 26 października 1994 r., sygn. akt XVII Amr 24/94 oraz z dnia 21 stycznia 1998 r., sygn. akt XVII Ama 55/97). Dominacja rynkowa nie występuje przy tym na rynku traktowanym w kategoriach

ekonomicznych, rozumianym jako ogół stosunków zachodzących między podmiotami uczestniczącymi w procesach wymiany towarowej.

Zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rynek właściwy to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Przez towary należy rozumieć zarówno rzeczy, jak i energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane (art. 4 pkt 6 ww. ustawy). Pojęcie rynku właściwego odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują podobny poziom jakości (E. Modzelewska-Wąchal: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Warszawa 2002, s. 49).

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów. Definicja ustawowa odnosi rynek geograficzny do obszaru „na którym, ze względu na ich [towarów] rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji” (art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Rynek właściwy w niniejszej sprawie jest zdeterminowany poprzez zakres skarżonej działalności OZWiK, który poza działalnością polegającą na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej Otwocka z zakresu odprowadzania ścieków, przyjmuje także do oczyszczenia w ramach eksploatowanego przez siebie systemu kanalizacji ściekowej na terenie Otwocka ścieki z sieci kanalizacyjnej Miasta Józefów. Z uwagi na charakterystykę lokalnego systemu kanalizacji ściekowej na terenie Józefowa ścieki pochodzące od mieszkańców tej gminy są przez nich odprowadzane do sieci kanalizacyjnej należącej do Miasta Józefów, która jednak nie ma bezpośredniego podłączenia z oczyszczalnią ścieków. W związku z tym Miasto Józefów korzysta z usług OZWiK, który dysponuje oczyszczalnią ścieków na terenie Miasta Otwock. OZWiK dysponuje jedyną w okolicy oczyszczalnią i ścieki do niej odprowadzają również ze swojego terenu Gmina Karczew i Gmina Celestynów.

W tym świetle rynek właściwy w niniejszej sprawie stanowi lokalny rynek odprowadzania z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia.

Pozycja dominująca

W świetle art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przez pozycję dominującą należy rozumieć pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, konsumentów i kontrahentów. Przyjmuje się, iż pozycję taką posiada przedsiębiorca, którego udział w rynku przekracza 40%.

Z racji charakteru sieciowego usług odprowadzania ścieków, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie spotykają się z efektywną konkurencją na terenie gmin, na jakim świadczą usługi wodociągowo-kanalizacyjne. Bariery wejścia na taki rynek jest m.in. brak racjonalności w budowie drugiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, która

umożliwiałyby innemu podmiotowi świadczenie takich samych usług. Z ekonomicznego punktu widzenia dublowanie istniejącej już sieci wodociągowo-kanalizacyjnej nie znajduje uzasadnienia. Dla odbiorców, w tym odbiorców potencjalnych, funkcjonujących na terenie objętym działaniami takiego przedsiębiorstwa, nie ma rzeczywistej alternatywy dla korzystania ze świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne usług zbiorowego odprowadzania ścieków. Z tych względów przedsiębiorstwa tego rodzaju funkcjonują w ramach monopolu naturalnego. Przesądza to o posiadaniu przez nie pozycji dominującej (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 7 października 1998 r. sygn. akt XVII Ama 44/98).

Odnosząc powyższe do rozpatrywanej sprawy należy stwierdzić, że OZWiK ma pozycję dominującą na rynku właściwym.

W uzasadnieniu należy podnieść, że usługi wodociągowo-kanalizacyjne na terenie Józefowa zasadniczo świadczy Miasto Józefów, jednak z uwagi na brak własnej oczyszczalni ścieków oraz z uwagi na funkcjonalne połączenie jej sieci kanalizacyjnej z administrowaną przez OZWiK siecią kanalizacyjną na terenie Otwocka, to OZWiK wykonuje na rzecz Miasta Józefów usługi odprowadzania z jego terenu ścieków do oczyszczenia.

OZWiK jest zatem faktycznym monopolistą na rynku właściwym w sprawie. Uzasadnia to okoliczność, że to z jego siecią kanalizacyjną i z eksploatowaną przez niego oczyszczalnią jest połączona sieć kanalizacyjna Miasta Józefów.

Brak substytucyjności świadczonych przez OZWiK usług odprowadzania z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia potwierdza okoliczność, że OZWiK dysponuje jedyną w okolicy oczyszczalnią ścieków. W związku z tym odprowadzane są do niej również ścieki z terenu innych gmin: Gminy Karczew i Gminy Celestynów.

Nadużywanie pozycji dominującej

Sam fakt posiadania pozycji dominującej na rynku właściwym nie stanowi jeszcze naruszenia prawa, podobnie jak jej legalne wzmocnienie wskutek wzrostu potencjału ekonomicznego. Bezprawne jest dopiero nadużywanie przez przedsiębiorcę takiej pozycji.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców (art. 8 ust. 1 ww. ustawy), uznając takie działanie za praktykę ograniczającą konkurencję.

W przykładowym katalogu praktyk ograniczających konkurencję zawartym w ust. 2 art. 8 ustawy, za przejawy nadużywania pozycji dominującej uznano w szczególności bezpośrednio lub pośrednio narzucanie nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów (art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy) oraz narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy).

W niniejszej sprawie na wniosek Burmistrza Miasta Józefów zostały postawione OZWiK zarzuty naruszenia zakazu nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia wskutek:

1. narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie

zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r. (art. 8 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy);

2. narzucania Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez obciążanie Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego dnia 4 kwietnia 1995 r. (art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy);

3. narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych (art. 8 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy);

4. narzucania Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących Otwockiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji nieuzasadnione korzyści poprzez ustalenie dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych (art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy).

Ad. 1 i 2.

We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego Wnioskodawca zarzucił OZWiK naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 oraz art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek obciążania Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r. Wnioskodawca zarzucił OZWiK, że w ten sposób narusza zakaz narzucania nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen (art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy) oraz uciążliwych warunków umów, przynoszących przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy).

Oceniając zasadność zarzutu, Prezes Urzędu miał na względzie, iż w rozpatrywanym zarzucie Wnioskodawca oparł tezę o narzuceniu Gminie Józefów przez OZWiK nadmiernie wygórowanych opłat za odprowadzanie ścieków oraz uciążliwych warunków umów, przynoszących OZWiK nieuzasadnione korzyści na fakcie współfinansowania przez Gminę Józefów – na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r. – kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków na terenie Otwocka. Wnioskodawca stwierdził, że wysokość opłat za odbiór ścieków z terenu Gminy Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków nie powinna uwzględniać kosztów modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonych na podstawie ww. porozumienia komunalnego.

Uzasadniając stawianą tezę o nadmiernym wygórowaniu cen za ścieki wprowadzane do sieci kanalizacyjnej OZWiK z terenu Józefowa oraz uciążliwości ww. warunku umownego, Wnioskodawca akcentował także kwestię różnic pomiędzy faktycznym a wynikającym z założeń poczynionych w porozumieniu z 1995 r. co do procentowego udziału ścieków z terenu Józefowa w całości ścieków OZWiK. Wnioskodawca podniósł, że założenia, na podstawie których ustalono stopień partycypacji Miasta Józefów w budowie infrastruktury OZWiK okazały się zawyżone. W konsekwencji OZWiK ponosi niższe koszty odbioru

ścieków z terenu Józefowa, niż te, na których podstawie Miasto Józefów zgodziło się na określone warunki finansowe porozumienia.

Na tym tle wysuwane przez Wnioskodawcę żądania obniżenia opłat za ścieki miało tym samym, w jego intencji, doprowadzić do tego, by cena dla Miasta Józefów uwzględniała poniesione przez Miasto Józefów koszty partycypacji w ww. inwestycji infrastrukturalnej na terenie Otwocka.

W tym kontekście Prezes Urzędu uznał, iż brak jest podstaw prawnych do uznania argumentów podnoszonych przez Wnioskodawcę, które *de facto* odnoszą się do postanowień porozumienia międzygminnego zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock w dniu 4 kwietnia 1995 r. oraz sporządzonych w dniu 31 sierpnia 1998 r. przez Miasto Otwock i Miasto Józefów dodatkowych „Ustaień do porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r.”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, nie można uznać za słuszne dochodzenie od OZWiK uwzględniania postanowień wynikających z porozumień, których OZWiK nie był stroną. To według ustalonych w ww. porozumieniach zasad współfinansowania przez Miasto Józefów inwestycji infrastrukturalnych na terenie Otwocka, Miasto Józefów zgodziło się na partycypację w kosztach budowy infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Otwocka. W porozumieniu międzygminnym z 4 kwietnia 1995 r. ustalono warunki, na jakich zostaną wykonane i sfinansowane inwestycje umożliwiające dostarczanie do OZWiK ścieków z terenu Józefowa. Natomiast w powoływanych wyżej „Ustaleniach...” z dnia 31 sierpnia 1998 r. określono udział Miasta Józefów w finansowaniu rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Otwocku w wysokości 23,3% kosztów ponoszonych na ten cel przez gminy korzystające z tej oczyszczalni, a także ustalono zasady rozliczenia między gminami z tytułu współfinansowania w budowie infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Otwocka (§ 1 ust. 1).

W tym stanie rzeczy Wnioskodawca, który jest organem Miasta Józefów, nie może opierać zarzutów wysuwanych względem OZWiK na okolicznościach, będących wynikiem postanowień porozumień między Miastem Józefów a Miastem Otwock.

W opinii Prezesa Urzędu, powstały spór strony porozumienia mogły rozstrzygnąć na drodze polubownej, w drodze kompromisu i wyważenia wzajemnych interesów. Jako pole do jego rozwiązywania nie może być jednak postrzegane postępowanie antymonopolowe prowadzone przed Prezesem Urzędu w interesie publicznym.

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w ustalonym orzecznictwie antymonopolowym. W podobnym stanie faktycznym, SOKiK rozpatrując zasadność przeprowadzenia przez Prezesa Urzędu postępowania pod kątem oceny technicznych możliwości wyodrębnienia z całości sieci jednego ujęcia i ustalenia kosztów eksploatacji jedynie tego ujęcia, stwierdził, iż działania zmierzające do rozwiązania długotrwałego konfliktu mogły podjąć same zainteresowane Gminy w ramach negocjacji ugodowych, nie zaś Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w postępowaniu antymonopolowym (wyrok z dnia 5 grudnia 2001 r. sygn. akt XVII Ama 8/01).

Podnieść należy, że w swej istocie spór co do uwzględnienia w opłatach uiszczanych OZWiK przez Miasto Józefów wzajemnych rozliczeń między tą gminą a Miastem Otwock ma charakter majątkowy i dotyczy roszczeń cywilnoprawnych. Miasto Józefów chcąc wyegzekwować rozliczenia własnych roszczeń, jakie – w jego opinii – przysługiwały mu względem Miasta Otwock, wykorzystało postępowanie antymonopolowe jako alternatywną formę rozwiązania tego sporu.

O indywidualnym i cywilnoprawnym charakterze sporu świadczy podniesiona w trakcie postępowania przez OZWiK i Prezydenta Miasta Otwocka okoliczność występowania po stronie Miasta Józefów zaległości w rozliczeniach z tytułu spłaty kosztów rozbudowy oczyszczalni ścieków, wynikających z porozumienia komunalnego z 1995 r. Na wniosek Miasta Józefów rozważano negocjację warunków tego porozumienia. Uzależniono ją jednak od rozliczenia przez Miasto Józefów zaległości w spłacie kosztów rozbudowy oczyszczalni ścieków, wynikających z tego porozumienia. Co istotne, Wnioskodawca potwierdził, że Miasto Józefów nie zawsze w terminie dokonywało wpłat tytułem partycypacji w kosztach budowy otwockiej infrastruktury kanalizacyjnej.

W tym świetle sprawa, którą w intencji Wnioskodawcy powinien rozstrzygnąć Prezes UOKiK, jawi się jako typowy dla stosunków rynkowych spór między stronami umowy, w którym jedna ze stron stara się wynegocjować lepsze warunki finansowe zakupu usług kanalizacyjnych, druga zaś stara się wykorzystać zadeklarowaną przez kontrahenta wolę zmiany warunków umowy do rozwiązania problemu opóźnień w rozliczeniach nakładów na wspólną inwestycję.

Rozpatrywanie sprawy w powyższym zakresie prowadziłyby do konieczności stwierdzenia przez Prezesa Urzędu o istnieniu bądź też nieistnieniu stosunku cywilnoprawnego i w konsekwencji doprowadziłyby do wejścia Prezesa Urzędu w rolę należną sądom powszechnym. Prezes Urzędu podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r., stwierdził, że Prezes Urzędu podejmując się rozpatrzenia sporu o charakterze cywilnoprawnym wykroczyłby poza swoje kompetencje. Należałoby to uznać za niedopuszczalne i sprzeczne z prawem, albowiem organ administracyjny nie jest powołany do rozpatrywania sporów o charakterze cywilnoprawnym. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organ administracji publicznej zarówno w toku postępowania, jak i przy wydawaniu decyzji, winien być rzecznikiem tego interesu (sygn. akt. XVII Ama 92/00). Powyższe stanowisko SOKiK zostało potwierdzone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2003 r. (sygn. akt. I CKN 523/01).

W konsekwencji powyższych wywodów należy stwierdzić, że brak jest podstaw do stwierdzenia stosowania przez OZWiK praktyki ograniczającej konkurencję z art. 8 ust. 2 pkt 1 oraz art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek obciążania Miasta Józefów w taryfie opłat za odprowadzanie ścieków kosztami modernizacji oczyszczalni ścieków już rozliczonymi na podstawie zawartego przez Miasto Józefów i Miasto Otwock porozumienia komunalnego z dnia 4 kwietnia 1995 r.

Ad. 3

W ocenie Prezesa Urzędu, bezpodstawny jest także kierowany wobec OZWiK zarzut naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez ustalenie dla Miasta Józefów opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy, zakazane jest bezpośrednio lub pośrednio narzucanie nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów. Praktyka ograniczająca konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ma – co do zasady – charakter eksploatacyjny i polega na

wyzyskiwaniu przez dominanta przewagi kontraktowej nad kontrahentem. Powołany przepis nie wiąże wprost skutków omawianego zakazu praktyki z wywieraniem skutków antykonkurencyjnych, choć skutki te mogą wystąpić; mają one jednak charakter wtórny wobec zjawiska negatywnego oddziaływania na interesy kontrahentów.

Stwierdzenie stosowania przez przedsiębiorcę wskazanej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję wymaga łącznego zaistnienia dwóch następujących przesłanek:

- (a) narzucania cen przez podmiot dominujący;
- (b) nadmiernego wygórowania narzucanych cen.

W rozpatrywanym przypadku brak jest podstaw do stwierdzenia, że opłaty, jakie uiszcza Miasto Józefów zostały mu narzucone przez OZWiK.

W uzasadnieniu należy stwierdzić, że narzucenie warunku – w tym również warunku cenowego – ma miejsce wówczas, gdy dominant, wykorzystując przymusową sytuację kontrahenta, wynikającą z braku rzeczywistej alternatywy na rynku, wymusza na nim określone zachowania. Bez znaczenia w takim przypadku pozostaje okoliczność, że w sferze cywilnoprawnej dochodzi do złożenia zgodnych oświadczeń woli stron, co konstytuuje zawarcie umowy; istotne jest, że brak jest wewnętrznej zgodności (akceptacji) stron dla treści umowy, która obiektywnie jest umową nierównoprawną.

Do narzucenia warunków umowy dojść może w drodze działania (aktywnego narzucenia warunków w negocjacjach), jak również poprzez zaniechanie (w wyniku odmowy podejmowania jakichkolwiek negocjacji w przedmiocie spornych kwestii). Co do zasady, przyjmuje się, że o narzuceniu warunków kontraktu przez dominanta można mówić wyłącznie wówczas, gdy kontrahent przynajmniej podjął próbę negocjacji zmierzających do zmiany zaproponowanych mu przez dominanta warunków. Wyjątek stanowi narzucanie warunków w tzw. umowach adhezyjnych, tj. zawieranych przez przystąpienie, w których nie przewiduje się indywidualnego negocjowania warunków – jak np. w odniesieniu do usług o charakterze powszechnym, świadczonych przez operatorów telekomunikacyjnych. W przypadku takich umów wystarczającą przesłanką uznania, że następuje narzucenie warunków, jest oferowanie ich przez dominanta w stosunkach danego rodzaju (por. E. Modzelewska-Wąchal: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Warszawa 2002, str. 118).

W niniejszej sprawie OZWiK postawiono zarzut nadużywania pozycji dominującej poprzez narzucanie nadmiernie wygórowanej opłaty za odprowadzanie z terenu Miasta Józefów ścieków do oczyszczenia. Rozstrzygnięcie, czy OZWiK narzuca Miastu Józefów ww. opłaty wymaga ustalenia, czy decyzja o stosowaniu zarzucanej praktyki może w praktyce być przypisania OZWiK.

Wątpliwość co do możliwości przypisania OZWiK odpowiedzialności za stosowanie zarzucanej praktyki pojawia się w związku ze statusem OZWiK. Ma on status niesamodzielnej jednostki organizacyjnej – zakładu budżetowego Miasta Otwocka. W imieniu Miasta OZWiK prowadzi działalność z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. W związku z tym w stosunkach z kontrahentami tylko w ograniczonym zakresie może samodzielnie decydować o prowadzonych działaniach. W znacznej mierze pełni natomiast w praktyce rolę realizatora uchwał Rady Miejskiej w Otwocku, która zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zatwierdza stosowane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne taryfy opłat za zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Forma organizacyjno-prawna OZWiK przesądza o zakresie, w jakim można mu stawiać zarzut stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Zgodnie z orzecznictwem antymonopolowym możliwość przypisania, z założenia niesamodzielnemu, zakładowi budżetowemu gminy odpowiedzialności za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję, uzależnia się od ich „autonomii woli”.

SOKiK stwierdził, że zakładowi budżetowemu nie można przypisać stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu nadmiernie wygórowanych opłat z powodu braku autonomii woli w zakresie kształtowania opłat za świadczone usługi. W przypadku, gdy ceny za usługi świadczone przez zakład budżetowy są ustalane przez organy gminy SOKiK uznał, iż zakład budżetowy nie może ponosić odpowiedzialności za działania gminy (wyrok SOKiK z dnia 15 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Ama 28/02). W innej sprawie SOKiK uznał, że zakład budżetowy może być uczyniony adresatem zakazu praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli jego umocowanie obejmuje możliwość faktycznego decydowania o podejmowaniu bądź niepodjęowaniu działań, które stanowią przedmiot zarzutu (wyrok SOKiK z dnia 1 grudnia 2004 r., sygn. akt XVII Ama 70/03).

Wobec powyższego należy zauważyć, że w świetle przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, czynności gminy w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej mają charakter organizatorsko-nadzorczy i sprowadzają się jedynie do wyboru formy prawnej dla prowadzenia tej działalności, wyboru przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (zakładu budżetowego lub zewnętrznego przedsiębiorstwa), opracowania regulaminu oraz zatwierdzania taryf. Pomimo tego, iż zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, jako zadania o charakterze publicznym, są zadaniami własnymi gminy, art. 5 ww. ustawy stanowi, iż wykonuje je przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. nr 173, poz. 1807 ze zm.) oraz gminne jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 sierpnia 2003 r., czynności gminy, będącej wspólnotą samorządową, nie odpowiadają ustawowej definicji działalności gospodarczej. Tym samym wykonując opisane funkcje, gmina nie staje się przedsiębiorcą. Jak podkreśla Sąd Najwyższy, gmina jako osoba prawna nie może prowadzić działalności gospodarczej w omawianej dziedzinie (sygn. akt I CKN 185/03).

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, że do kształtowania wysokości ceny w obrocie hurtowym nie mają zastosowania przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Tym samym działalność prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków ma miejsce przede wszystkim pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowym i odbiorcą-właścicielem nieruchomości. Tym samym uzasadnione jest twierdzenie, iż charakter działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, co do zasady wykonywanej w interesie szerszego i abstrakcyjnego odbiorcy, w istocie swej sprowadza się zawsze do nawiązania relacji z indywidualnym odbiorcą usług, z którego nieruchomości odbierane są ścieki. W związku z tym, nie będzie miała charakteru zbiorowego odprowadzania ścieków działalność polegająca na ich przyjęciu od hurtowego dostawcy z terenu innej gminy niewyposażonej w oczyszczalnię ścieków. W takim przypadku odbiorca hurtowy ścieków nie zawiera umów bezpośrednio z indywidualnymi klientami, będącymi właścicielami nieruchomości przyłączonych do sieci, ale z przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym zajmującym się wykonywaniem zadań zbiorowego odprowadzania ścieków

na terenie innej gminy. Działalność taka będzie więc hurtowym, a nie zbiorowym odprowadzaniem ścieków. Tym samym do umów dotyczących odbioru ścieków od hurtowego dostawcy nie znajdują zastosowania przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tylko przepisy kodeksu cywilnego. Pogląd taki jest akceptowany w doktrynie (por. M. Krzyszczak: Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz, Warszawa 2005, s. 12; J. Wiśniewski: Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Przepisy, komentarze, dokumenty, Warszawa 2002, s. 9-10). Prawidłowość takiego rozumowania potwierdza również treść art. 6 ust. 1a ww. ustawy, zgodnie z którym do zakupu przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wody lub wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych niebędących w jego posiadaniu stosuje się przepisy k.c. Tym samym zasady i warunki hurtowego odbioru ścieków do oczyszczenia powinny być określone w drodze stosownej umowy cywilnoprawnej. W konsekwencji cena odbioru od hurtowego dostawcy ścieków do oczyszczenia nie podlega wymogom ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Nie wymaga zatem zatwierdzenia w drodze uchwały rady gminy i może być ustalona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne autonomicznie w trybie negocjacyjnym. Powyższe argumenty znajdują potwierdzenie w treści uzasadnienia do projektu ustawy 22 kwietnia 2005 r. zmieniającej ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Stwierdza się w nim m.in., iż „brak takiego przepisu prowadziłby do obowiązku sprzedaży wody np. ze Słowacji wg taryf ustalonych dla Wodzisławia. Woda ta jest kupowana wg zasad określonych w kodeksie cywilnym, w celu dalszego rozprowadzania do odbiorców przedsiębiorstwa.” (por. druk sejmowy nr 3191 str. 25).

W związku z tym – jak wynika z powyższego – ustalanie opłat za odprowadzanie ścieków od dostawców hurtowych nie podlega reżimowi ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W rozpatrywanym przypadku rozstrzygnięcie, przez kogo są Miastu Józefów narzucane kwestionowane przezeń cenowe warunki odprowadzania ścieków do oczyszczenia zależy od ustalenia, czy OZWiK mógł dowolnie, poza rygorem wynikającym z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, kształtować wysokość opłaty za przyjmowane do oczyszczenia ścieki pochodzące z terenu Miasta Józefów.

Zdaniem Prezesa Urzędu to nie OZWiK ustalił kwestionowany przez Wnioskodawcę warunek, zgodnie z którym dostawca hurtowy ścieków, jakim jest Miasto Józefów, uiszcza opłaty za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak gospodarstwa indywidualne. Z materiału zgromadzonego w postępowaniu antymonopolowym jednoznacznie wynika, że zasada ta wynika z treści porozumienia międzygminnego zawartego w dniu 4 kwietnia 1995 r. między Miastami Józefów i Otwock, którego OZWiK nie był stroną.

Porozumienie precyzowało, że przyjmowanie ścieków z terenu Józefowa będzie się odbywać na jednakowych zasadach dla wszystkich dostawców (§ 1 ust. 2 porozumienia). To w tym porozumieniu uzgodniono, że cena odbioru przez OZWiK do oczyszczenia 1 m³ ścieków sanitarnych i ładunek zanieczyszczeń skierowanych do kanalizacji ustalana będzie przez OZWiK w oparciu o ponoszone koszty zatwierdzone przez Radę Miejską w Otwocku (§ 5 ust. 1 porozumienia). Ustalono, że opłaty te będą jednakowe dla wszystkich dostawców ścieków (§ 5 ust. 2 porozumienia).

Wprawdzie postanowienia precyzujące powyższe zasady znajdowały się także w umowie nr 5026 na odbiór ścieków zawartej między Miastem Józefów a OZWiK. Strony

tej umowy sprecyzowały m.in., że należności za odprowadzane ścieki będą ustalane według aktualnie obowiązujących stawek opłat zatwierdzonych przez Radę Miejską w Otwocku za wprowadzanie ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, a pochodzących: (a) z gospodarstw domowych, (b) od pozostałych dostawców (§ 6 ust. 1 umowy). Jednak umieszczając powyższe postanowienia w cywilnoprawnej umowie z Miastem Józefów, OZWiK był wyłącznie realizatorem dyspozycji wynikających z postanowień porozumienia międzygminnego. Jako jednostka organizacyjna Miasta Otwock nie miał autonomii pozwalającej na samodzielne ustalenie opłat dla Miasta Józefów na innych zasadach niż to wynikało z tego porozumienia.

Powyższe okoliczności potwierdzają, że OZWiK nie jest, ani nie był, umocowany do samodzielnego kreowania i ewentualnej zmiany postanowień, wynikających z porozumienia między Miastem Otwock a Miastem Józefów. To Miasto Otwock poprzez swoje organy zdecydowało o kształcie porozumienia ustalającego kwestionowane przez Wnioskodawcę warunki, na jakich OZWiK następnie świadczył Miastu Józefów usługi kanalizacyjne.

W konsekwencji należy uznać, że nie ma podstaw do stwierdzenia stosowania przez OZWiK praktyki ograniczającej konkurencję z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek narzucania Miastu Józefów nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu odprowadzania ścieków poprzez ustalenie dla Miasta Józefów opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

Ad. 4.

Zdaniem Prezesa Urzędu nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy poprzez narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących OZWiK nieuzasadnione korzyści wskutek ustalenia dla Miasta Józefów opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

Istotą praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej jest bezprawne zastosowanie (nadużycie) siły rynkowej przez jednego lub kilku przedsiębiorców, prowadzące do ograniczenia samodzielności innych uczestników rynku (kontrahentów i konkurentów) oraz wymuszenia uczestnictwa w rynku na zasadach narzuconych, z reguły mniej korzystnych, niżby to wynikało z działania nieskrepowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji. W tym świetle ocenie podlega zarówno treść, okoliczności oraz czas (moment), podjęcia przez przedsiębiorcę działań, mogących stanowić przejaw nadużycia pozycji dominującej.

Obok określenia momentu, w którym doszło do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ważne jest także ustalenie, kiedy zaprzestano stosowania praktyk ograniczających konkurencję, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia możliwości podjęcia działań przewidzianych w ww. ustawie, w szczególności z uwagi na regulację art. 93 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który normuje instytucję przedawnienia wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Zgodnie bowiem z art. 93 ww. ustawy nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok.

Instytucja przedawnienia, określając czas, w którym może być wszczęte postępowanie antymonopolowe, służy ochronie pewności obrotu i realnego wykonywania umów. Jest wyrazem przekonania, że tylko podmiot uprawniony, który wykazuje zapobiegliwość

i staranność w dochodzeniu i realizacji swoich praw zasługuje na ochronę ze strony systemu prawnego. Prawo do ochrony przed nadużyciem pozycji dominującej jest zatem w sposób wyraźny zakreślony w czasie.

Analizując przedmiotową sprawę w aspekcie ustalenia momentu, w którym zaprzestano stosowania wobec Miasta Józefów ww. praktyk ograniczających konkurencję, należy wziąć pod uwagę, iż zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego zarzuty dotyczą narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących OZWIK nieuzasadnione korzyści wskutek ustalenia dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

Wobec powyższego należy zauważyć, że – jak już wykazano wyżej – kwestionowane przez Wnioskodawcę zasady odpłatności za odprowadzanie z terenu Józefowa ścieków do oczyszczania polegające na ustalaniu opłat dla Miasta Józefów w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych wynikają przede wszystkim z porozumienia komunalnego zawartego w dniu 4 kwietnia 1995 r. pomiędzy Miastem Józefów a Miastem Otwock. Porozumienie precyzowało, że przyjmowanie ścieków z terenu Józefowa będzie się odbywać na jednakowych zasadach dla wszystkich dostawców (§ 1 ust. 2 porozumienia). Strony porozumiały się co do ceny odbioru przez OZWIK do oczyszczenia ścieków z terenu Józefowa, uzgadniając, że cena 1m³ ścieków ustalana będzie przez OZWIK w oparciu o ponoszone koszty zatwierdzone przez Radę Miejską w Otwocku (§ 5 ust. 1 porozumienia). Ustalono, że opłaty te będą jednakowe dla wszystkich dostawców ścieków (§ 5 ust. 2 porozumienia).

Postanowienia te zostały jedynie powtórzone i skonkretyzowane w umowie nr 5026 na odbiór ścieków” z dnia 7 września 1998 r. w ten sposób, że należności za odprowadzane ścieki będą ustalane na podstawie odczytu urządzeń pomiarowych według aktualnie obowiązujących stawek opłat zatwierdzonych przez Radę Miejską w Otwocku za wprowadzanie ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, a pochodzących: **(a)** z gospodarstw domowych, **(b)** od pozostałych dostawców (§ 6 ust. 1 umowy). Powyższej zasady nie zmienił przyjęty w dniu 1 lipca 2003 r. aneks nr 1 do umowy nr 5026. Umowa ta nie wprowadziła zatem kwestionowanej przez Wnioskodawcę zasady ustalenia dla dostawcy hurtowego ścieków, jakim jest Miasto Józefów, opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak innych dostawców ścieków (tzn. gospodarstw indywidualnych).

Kwestionowane przez Wnioskodawcę ww. warunki cenowe odprowadzania ścieków z terenu Miasta Józefów zostały zatem narzucone w porozumieniu z dnia 4 kwietnia 1995 r. W związku z tym rozpatrywanie zarzutu narzucania Miastu Józefów uciążliwych warunków umowy, przynoszących OZWIK nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) wiąże się z oceną warunków tego porozumienia.

W myśl ustalonego orzecznictwa antymonopolowego w odniesieniu do praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umów przynoszących przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści, o jej trwaniu można mówić jedynie do momentu zawarcia przez strony umowy zawierającej taki warunek. Po zawarciu umowy nie można już mówić o „narzucaniu”, bowiem w tym czasie uciążliwy warunek już stał się treścią umowy. W dacie zawarcia umowy wystąpiły również jej skutki w postaci zobowiązań powstałych w majątku stron, a zwłaszcza podmiotu, któremu uciążliwy warunek został narzucony. Pokrzywdzony wskutek stosowania praktyk ma zatem najpóźniej w dacie zawarcia umowy pełną świadomość, co do ewentualnego uciążliwego charakteru warunków

zawartej umowy i ma możliwość podjęcia działań chroniących jego prawa (por. m.in.: wyroki Sądu Antymonopolowego z dnia 20 września 2000 r., sygn. akt XVII Ama 74/99, oraz z dnia 27 września 2000 r., sygn. akt XVII Ama 97/99).

Tym samym w odniesieniu do zarzucanej przez Wnioskodawcę praktyki ograniczającej konkurencję, zawarcie porozumienia z dnia 4 kwietnia 1995 r., ustalającego, że opłaty za ścieki przyjmowane z terenu Miasta Józefów będą określane w takiej samej wysokości, jak dla pozostałych dostawców ścieków – stanowi moment zaprzestania stosowania tej praktyki wobec Miasta Józefów.

Oznacza to, iż w chwili zawarcia ww. porozumienia, tj. w dniu 4 kwietnia 1995 r., nastąpił początek biegu terminu przedawnienia wszczęcia postępowania dla ww. praktyki. Tym samym, zgodnie z powoływanym wyżej art. 93 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wniosek o wszczęcie postępowania w niniejszej sprawie w związku z ww. zarzutem narzucania Miastu Józefów uciążliwych warunków umów powinien zostać przez Wnioskodawcę złożony najpóźniej do dnia 31 grudnia 1996 r.

Tymczasem ww. wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego wpłynął do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dopiero w dniu 5 stycznia 2005 r.

Zauważyć należy, że od chwili zawarcia kwestionowanej obecnie umowy jeszcze przez ponad rok przysługiwało Wnioskodawcy prawo do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wnioskodawca z takim wnioskiem zwrócił się jednak dopiero ponad osiem lat po terminie, w jakim miał prawo skutecznie domagać się od Prezesa Urzędu rozstrzygnięcia sprawy w decyzji antymonopolowej.

Powyższe okoliczności oznaczają, iż w przedmiotowej sprawie nastąpiło przedawnienie możliwości podjęcia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawie zarzutu naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy poprzez narzucanie Miastu Józefów uciążliwych warunków umów przynoszących OZWiK nieuzasadnione korzyści wskutek ustalenia dla Miasta Józefów opłat za odprowadzanie ścieków w takiej samej wysokości, jak dla gospodarstw indywidualnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie.

Otrzymuje:

Burmistrz Miasta Józefów
Urząd Miasta Józefów
ul. Kardynała Wyszyńskiego 1
05-420 Józefów

Otwocki Zakład
Wodociągów i Kanalizacji
ul. Karczevska 48
05-400 Otwock